

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea
nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere"*
în redacția Legii nr.930-XV din 22 martie 2002 și a unor**
prevederi din Hotărîrea Guvernului nr.1027 din 1 octombrie 2001
"Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața
produselor petroliere"* cu modificările și completările ulterioare******

Nr.6 din 18.02.2003

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.38-39/5 din 11.03.2003

* * *

* M.O., 2001, nr.107, art.821.
** M.O., 2002, nr.56, art.397.
*** M.O., 2001, nr.120, art.1074.
**** M.O., 2001, nr.147-149, art.1367; M.O., 2002, nr.50-52,
art.519.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Victor PUȘCAȘ - președinte
Mircea IUGA - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător
Dumitru PULBERE - judecător-raportor
Elena SAFALERU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Maia Țurcan, reprezentanților autorilor sesizării Iurie Roșca, Vlad Cubreacov și Ștefan Secăreanu, deputați în Parlament, Gheorghe Susarenco și Bogdan Cibotaru, reprezentanților Parlamentului Ion Mîțu și Evlampie Donos, reprezentanților Guvernului Vasile Mamaliga și Felix Vîrlan, în lipsa deputatului în Parlament Mihail Plămădeală, autor al sesizării legal citat, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere" în redacția Legii nr.930-XV din 22 martie 2002 și a unor prevederi din Hotărîrea Guvernului nr.1027 din 1 octombrie 2001 "Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere", modificată prin hotărîrile Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2001 și nr.435 din 10 aprilie 2002.

Drept temei pentru examinarea dosarului au servit sesizarea deputaților în Parlament Iurie Roșca, Vlad Cubreacov și Ștefan Secăreanu și sesizarea deputatului în Parlament Mihail Plămădeală, depuse la 3 septembrie și, respectiv, 15 octombrie 2002, în conformitate cu art. 24 și 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin deciziile Curții Constituționale din 7 și 28 octombrie 2002 sesizările au fost acceptate pentru examinare în fond și conexe într-un dosar.

În procesul examinării preliminare a sesizărilor Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Justiției, Procuraturii Generale, Uniunii antreprenorilor, importatorilor și

comercianților de produse petroliere "Importcompetrol", Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova, Departamentului Standardizare și Metrologie.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori, argumentele expuse de părți, Curtea Constituțională

a constatat:

1. În scopul formării unui cadru organizatoric, juridic și economic pentru asigurarea securității economice a țării și reglementarea importului, transportului, stocării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, la 30 iulie 2001 Parlamentul a adoptat Legea nr.461-XV "Privind piața produselor petroliere", care a fost modificată prin Legea nr.930-XV la 22 martie 2002 (în continuare - Legea nr.461-XV).

Pentru executarea Legii nr.461-XV și asigurarea securității energetice a țării și aprovizionarea stabilă a consumatorilor, la 1 octombrie 2001 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr.1027 "Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere", unele prevederi ale căreia au fost modificate prin hotărîrile Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2001 și nr.435 din 10 aprilie 2002 (în continuare - Hotărîrea nr.1027).

2. Autorii sesizărilor contestă din Legea nr.461-XV art.10 alin.(1), potrivit căruia cheltuielile pentru activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pe piața produselor petroliere se acoperă din contul plăților regulatorii stabilite la un nivel suficient, în baza estimărilor volumului de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate prezentate de către titularii de licențe, și alin.(2), care stipulează că bugetul Agenției se aprobă de Guvern la nivelul de 0,06-0,09 la sută din costul anual al energiei electrice, gazelor naturale furnizate consumatorilor, produselor petroliere principale și gazelor lichefiate importate; art.13 alin.(1) și alin.(3), care stipulează condiții speciale de acordare a licențelor pentru importul și comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale.

De asemenea, ei contestă din Hotărîrea Guvernului nr.1027 pct.3 alineatul doi, modificat prin hotărîrile Guvernului nr.1322 și nr.435, potrivit căruia produsele petroliere principale importate se vor transporta cu mijloace de transport feroviar, auto și naval. Importul produselor petroliere principale pe cale maritimă (navală) se va efectua numai prin punctul vamal Giurgiulești, iar importul prin intermediul transportului auto - prin punctul vamal Leușeni; și pct.4 lit.a) și b) în redacția Hotărîrii Guvernului nr.1322, care stipulează că agenților economici li se eliberează licențe pentru desfășurarea activităților de importare a produselor petroliere la prezentarea documentelor care atestă că aceștia posedă depozite proprii sau arendate în țară de stocare a produselor petroliere cu o capacitate de cel puțin 5 mii m³ și dețin capital propriu echivalent cu cel puțin 750000 dolari SUA.

Autorii sesizărilor consideră că dispozițiile precitate aduc atingere principiilor egalității în drepturi a agenților economici, libertății comerțului și activității de întreprinzător, protecției concurenței loiale și apărării proprietății private și astfel contravin art.58 alin.(2), art.126 alin.(2) și art.132 din Constituție, precum și legilor cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței.

3. Examinînd dispozițiile contestate din Legea privind piața produselor petroliere și Hotărîrea Guvernului nr.1027, cu modificările și completările ulterioare, sub raportul normelor constituționale, Curtea reține următoarele.

Pornind de la dispozițiile constituționale cuprinse în art.60 alin.(1), art.66 lit.a) și art.72 alin.(3) lit.r), Parlamentul, ca organ reprezentativ suprem și unica autoritate legislativă a statului, pentru asigurarea securității economice a țării, este în drept să reglementeze cadrul organizatoric, juridic și economic al importului, transportului, stocării și comercializării produselor petroliere pe piața internă ca produse strategice, să stabilească statutul subiecților care participă la astfel de relații, precum și să instituie un regim special de activitate a acestora.

Conform prevederilor art.8, intitulat "Programe naționale", din Protocolul Cartei energetice privind eficiența energetică și aspectele ecologice conexe, semnat la Lisabona la 17 decembrie 1994 (în vigoare pentru Republica Moldova din 20 iunie 1996)*, în scopul atingerii obiectivelor politicii formulate în conformitate cu art.5 ("Strategii și obiective de politică") al acestui Protocol, fiecare parte contractantă va formula, aplica și actualiza în mod regulat programele de eficiență energetică adecvate propriilor condiții.

* Tratatul Internațional, 1999, vol.11, pag.210.

Programul național, elaborat în baza acestui Protocol, prevede înființarea de organisme specializate pentru eficiență energetică, finanțate corespunzător și având personal capabil să formeze și să aplice politica acestora.

În Republica Moldova un astfel de organism constituie Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE).

ANRE, organ permanent cu statut de persoană juridică, autoritate a administrației publice, nesubordonată altor autorități publice sau private, a fost instituită prin Hotărârea Guvernului nr.767 din 11 august 1997 în scopul sporirii eficienței funcționării, asigurării și promovării concurenței în sectoarele electroenergetic, termoenergetic și de gaze și abilitată cu dreptul de a reglementa raporturile dintre agenții economici privați și organele de stat, de a elabora și aproba tarifele, de a supraveghea activitățile comerciale ale participanților la piața energetică etc.

Atribuțiile și funcțiile de bază ale ANRE în domeniile electroenergetic și al gazelor sînt stipulate în Legea nr.136-XIV din 17 septembrie 1998 "Cu privire la gaze"** și Legea nr.137-XIV din 17 septembrie 1998 "Cu privire la energia electrică"***, precum și în Regulamentul său, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.574 din 21 iunie 1999****, cu modificările ulterioare.

** M.O., 1998, nr.111-113, art.679.

*** M.O., 1998, nr.111-113, art.681.

**** M.O., 1999, nr.67-69, art.611.

În capitolul II al Legii nr.461-XV legiuitorul a stipulat atribuțiile autorităților administrației publice pe piața produselor petroliere și a specificat că reglementarea de stat a pieței produselor petroliere este prerogativa ANRE și a autorităților administrației publice autorizate conform prezentei legi și altor acte normative. Agenția promovează politica unitară a statului pe piața produselor petroliere prin licențierea, reglementarea și controlul activității participanților la această piață în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative (art.6).

4. Potrivit Legii nr.461-XV, cheltuielile pentru activitatea Agenției pe piața produselor petroliere se acoperă din contul plăților regulatorii stabilite la un nivel suficient, în baza estimărilor

volumului de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate prezentate de către titularii de licențe. Din aceste plăți se formează bugetul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, care se aprobă de Guvern în mărime de 0,06-0,09 la sută din costul anual al energiei electrice, gazelor naturale furnizate consumatorilor, produselor petroliere principale și gazelor lichefiate importate.

Conform dispozițiilor legale, plata regulatorie constituie o plată anuală, stabilită importatorilor de produse petroliere, al cărei quantum este aprobat anual.

În context Curtea relevă că Legea cu privire la gaze și Legea cu privire la energia electrică precitate conțin dispoziții analogice privind cheltuielile pentru activitatea ANRE din contul plăților regulatorii aplicate titularilor de licențe și privind formarea bugetului Agenției.

Curtea Constituțională menționează că plățile regulatorii, ca și alte plăți stabilite, care rezultă din raporturile economice dintre stat și agenții economici, persoane fizice sau dintre agenții economici, efectuate în afara relațiilor reglementate de legislația fiscală, nu fac parte din categoria plăților obligatorii, denumite impozite și taxe, stabilite de art.6 din Codul fiscal.

Potrivit art.6 alin.(1) și alin.(2) din Codul fiscal, adoptat la 24 aprilie 1997 prin Legea nr.1163-XIII*, impozitul este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcție de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată. Taxa, de asemenea, este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu este impozit.

* M.O., 1997, nr.62, art.522.

În sensul acestui articol toate persoanele fizice și juridice care beneficiază de acțiunile sau obiectivele finanțate din fondurile bugetare trebuie să participe la formarea acestor fonduri prin achitarea impozitelor și taxelor.

Totodată, potrivit art.6 alin.(3) din Codul fiscal, alte plăți efectuate în limitele relațiilor reglementate de legislația nefiscală nu fac parte din categoria plăților obligatorii denumite impozite și taxe.

Astfel, spre deosebire de plățile regulatorii, impozitele și taxele reprezintă o prelevare fără o contraprestație sau fără vreun echivalent. Or, plățile regulatorii sînt aplicate numai titularilor de licențe, mărimea lor fiind determinată anual în baza unor estimări concrete. Curtea relevă de asemenea că plățile regulatorii nu sînt achitate din veniturile agenților economici, fiind incluse în costul produselor petroliere importate.

5. Art.13 din Legea nr.461-XV stipulează condiții speciale de acordare a licențelor pentru importatorii produselor petroliere principale și pentru activitatea de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale.

Curtea consideră că aceste dispoziții legale sînt conforme prevederilor constituționale pentru următoarele considerente.

Potrivit art.126 din Constituție, statul trebuie să asigure reglementarea activității economice, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție și protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

Din dispozițiile Legii nr.461-XV rezultă cu claritate inadmisibilitatea favorizării unor participanți la piața produselor

petroliere prin acordarea de înlesniri neprevăzute de lege, precum și inadmisibilitatea limitării directe sau indirecte a drepturilor și intereselor lor legitime.

Astfel, art.3 alin.(2) din legea precitată stipulează expres că participanții la piața produselor petroliere beneficiază de drepturi egale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare.

6. În scopul asigurării securității energetice a țării, legiuitorul pune în sarcina Guvernului să stabilească pentru importatorii de produse petroliere condiții speciale de activitate pe piața produselor petroliere (existența depozitelor petroliere proprii, volumul minim necesar, cuantumul capitalului propriu etc.) (art.13 alin.(1) din Legea nr.461-XV).

În vederea executării Legii nr.461-XV, Guvernul, prin pct.4 al Hotărîrii nr.1322 din 29 noiembrie 2001, impune următoarele condiții pentru obținerea licenței pentru importul produselor petroliere:

- deținerea unor depozite proprii sau arendate de stocare a produselor petroliere cu o capacitate de cel puțin 5 mii m³;
- deținerea unui capital propriu echivalent cu cel puțin 750000 dolari SUA;
- lipsa restanțelor la bugetul consolidat și bugetul asigurărilor sociale de stat.

Curtea menționează că obiectivele urmărite de Guvern prin adoptarea acestei hotărîri sînt: apărarea cetățenilor și societății de introducerea în țară și comercializarea necontrolată a produselor petroliere, crearea unor condiții favorabile de desfacere a produselor petroliere pe piața internă, aprovizionarea fiabilă a consumatorilor cu produse petroliere de calitate, dezvoltarea concurenței loiale și protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor.

Astfel, Curtea califică drept nefondate afirmațiile autorilor sesizărilor privind avantajarea companiilor mari și limitarea concurenței pe piața produselor petroliere prin condițiile impuse de Guvern pentru importatorii de produse petroliere.

Această constatare este sprijinită și de materialele dosarului și explicațiile reprezentanților Guvernului, expuse în ședință, potrivit cărora actualmente pe piață activează 21 de agenți economici importatori de produse petroliere și 150 de subiecți economici specializați în comercializarea produselor petroliere cu amănuntul.

7. Pct.3 alineatul doi din Hotărîrea Guvernului nr.1027 stabilește că produsele petroliere principale importate se vor transporta cu mijloace de transport feroviar, auto și naval. Importul produselor petroliere principale pe cale maritimă (navală) se va efectua numai prin punctul vamal Giurgiulești, iar importul prin intermediul transportului auto - prin punctul vamal Leușeni.

În opinia autorilor sesizărilor, aceste prevederi contravin dispozițiilor constituționale și unor acorduri internaționale, constituind un amestec în activitatea agenților economici din Republica Moldova.

Curtea nu poate reține acest argument pentru următoarele motive.

Pentru asigurarea securității economice a țării, statul este obligat să introducă mecanisme juridice, economice și organizatorice privind reglementarea importului, transportului, stocării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, ca produse strategice, necesare pentru asigurarea vitalității și funcționării stabile a celor mai importante ramuri ale economiei naționale (energetica, industria, agricultura, transportul), în condițiile legii.

Conform dreptului internațional, statele sînt îndreptățite să pună în vigoare legile considerate necesare pentru reglementarea utilizării

bunurilor conform interesului general sau pentru asigurarea colectării impozitelor, taxelor, altor contribuții.

Or, conform art.1 din Protocolul întâi adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptat la Paris, la 20 martie 1952, în vigoare pentru Republica Moldova din 24 iulie 1997*, nimeni nu poate aduce prejudicii proprietății proprietarului, decât din motive de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

* Tratatetele Internaționale, 1998, vol.I, pag.359.

Astfel, Curtea Constituțională constată că măsurile întreprinse de Guvern în vederea executării Legii nr.461-XV nu contravin dispozițiilor constituționale și nu aduc atingere drepturilor importatorilor de produse petroliere.

Curtea relevă de asemenea că dispozițiile contestate din Legea nr.461-XV și Hotărîrea Guvernului nr.1027 nu conțin elemente discriminatorii și, prin urmare, nu încalcă principiile constituționale ale universalității și egalității în fața legii.

Pentru considerentele expuse, călăuzindu-se de art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Recunoaște constituționale prevederile art.10 alin.(1) și alin.(2), art.13 alin.(1) și alin.(3) din Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere" în redacția Legii nr.930-XV din 22 martie 2002;

pct.3 alineatul doi, pct.4 lit.a) și b) din Hotărîrea Guvernului nr.1027 din 1 octombrie 2001 "Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere" în redacția hotărîrilor Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2001 și nr.435 din 10 aprilie 2002.

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 18 februarie 2003.
Nr.6.

OPINIE SEPARATĂ

expusă în temeiul art.27 alin.(5) din Legea cu privire
la Curtea Constituțională și art.67 din
Codul jurisdicției constituționale

Prin sesizările din 3 septembrie și 15 octombrie 2002, depuse de grupul de deputați în Parlament Vlad Cubreacov, Iurie Roșca și Ștefan Secăreanu și, respectiv, de deputatul în Parlament Mihail Plămădeală, s-a solicitat controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere" în redacția Legii nr.930-XV din 22 martie 2002 și din Hotărîrea Guvernului nr.1027 din 1 octombrie 2001 "Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere" în redacția hotărîrilor Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2001 și nr.435 din 10 aprilie 2002.

Supuse examinării în fond în ședința plenară a Curții din 18

februarie 2003, prevederile contestate au fost recunoscute constituționale.

Consider decizia Curții și, implicit, argumentele invocate în ea nefondate pentru următoarele considerente.

Potrivit art.10 alin.(1) și (2) din Legea privind piața produselor petroliere în redacția Legii nr.930-XV, bugetul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE) se formează din plățile regulatorii aplicate titularilor de licențe la nivelul de 0,06-0,09 la sută din costul anual al produselor petroliere principale importate.

În opinia mea, aceste prevederi sînt neconstituționale și încalcă art.58, art.130 și art.132 din Constituție, care stipulează în mod imperativ că, exceptînd contribuțiile financiare stabilite de Constituție și legislația în domeniu, orice alte prestații și plăți în sfera cheltuielilor publice sînt interzise.

Împărtășesc opinia autorilor sesizărilor că plățile regulatorii din care se formează bugetul instituției publice ANRE constituie o modalitate de impozitare camuflată, care, conform art.132 alin.(2) din Constituție, este categoric interzisă.

Deductia Curții, potrivit căreia plățile regulatorii, care, subliniez, constituie unica sursă de finanțare a organului public ANRE, nu fac parte din categoria plăților obligatorii, este nefondată. Or, neachitarea plății regulatorii de către agentul economic determină retragerea licenței acestuia.

Este eronată argumentarea constituționalității prevederilor contestate prin invocarea legilor nr.136-XIV "Cu privire la gaze" și nr.137-XIV "Cu privire la energia electrică" din 17 septembrie 1998, care conțin dispoziții analogice privind aplicarea plăților regulatorii titularilor de licențe de către ANRE. În opinia mea, în temeiul art.6 alin.(3) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea trebuia să extindă controlul de constituționalitate asupra acestor dispoziții și, pentru motivele expuse anterior, să le declare neconstituționale.

Consider superfluă invocarea dispozițiilor art.60, 66 și 73 din Constituție, fiindcă ele n-au tangență cu obiectul sesizărilor.

Nu poate fi reținut nici argumentul din hotărîre că plățile stabilite pentru formarea bugetului ANRE și restricțiile impuse importatorilor de produse petroliere sînt determinate de necesitatea asigurării securității energetice a țării. Or, cu această atribuție este abilitată Direcția generală pentru rezervele materiale, care funcționează pe lîngă Guvern.

Este irelevantă pentru obiectul cauzei invocarea Protocolului întîi adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Prevederile art.13 alin.(1) și alin.(3) din Legea nr.461-XV în redacția Legii nr.930-XV și pct.3 alin.doi și pct.4 lit.a) și b) din Hotărîrea Guvernului nr.1027 în redacția hotărîrilor Guvernului nr.1322 și nr.435, care instituie condiții speciale pentru participanții la piața produselor petroliere (deținerea unui capital propriu de cel puțin 750000 dolari SUA - în lei 10650000, a unor depozite cu o capacitate de cel puțin 5000 m³, importul produselor petroliere cu transportul auto numai prin punctul vamal Leușeni), recunoscute de Curte drept constituționale, aduc atingere dispozițiilor Legii Supreme cuprinse în:

art.9 alin.(3), care statuează că factorii de bază ai economiei în Republica Moldova sînt piața, libera inițiativă economică și concurența loială;

art.16 alin.(1), care consfințește dispoziția că respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului;

art.16 alin.(2), potrivit căruia toți cetățenii Republicii Moldova

sînt egali în fața legii și a autorităților publice;

art.54 alin.(1), care statuează că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului;

art.54 alin.(2), care stipulează că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decît celor prevăzute de lege;

art.126 alin.(1), potrivit căruia economia Republicii Moldova este economie de piață;

art.126 alin.(2) lit.b), g) și h), care stipulează în mod imperativ că statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții, inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Este neargumentată de asemenea aprecierea drept constituționale a prevederilor pct.3 alin. doi și pct.4 din Hotărîrea Guvernului nr.1027, care stipulează condiții imperative pentru importatorii de produse petroliere - deținerea unui capital propriu de cel puțin 750000 dolari SUA și a unor depozite cu o capacitate de cel puțin 5000 m³.

După cum s-a menționat anterior, potrivit art. 126 din Constituție, statul este obligat să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, să protejeze concurența loială, să creeze un cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, să asigure sporirea numărului de locuri de muncă, creșterea calității vieții și inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice. Însă prin restricțiile stipulate în art.13 din Legea nr.461-XV și pct.3 și pct.4 din Hotărîrea Guvernului nr.1027 (cu modificările și completările ulterioare) aceste prevederi constituționale au fost încălcate în mod flagrant.

Reiterez că la adoptarea actelor contestate legislativul și Guvernul au ignorat dispozițiile constituționale, care stipulează în mod imperativ că factorii de bază ai economiei sînt economia de piață, libera inițiativă economică, antrenarea tuturor agenților economici într-o concurență liberă și loială. Or, așa cum se subliniază în sesizări, instituirea unor restricții atît de drastice pentru importatorii de produse petroliere autohtoni în condițiile actuale, cînd situația financiară a agenților economici din țară este extrem de dificilă, favorizează marii importatori în ramură, de regulă străini.

De remarcat că măsurile restrictive impuse de Guvern au condus la retragerea de pe piața a mai mult de 30 de agenți economici importatori de produse petroliere, care practicau legal acest gen de activitate (fapt consemnat în ședința plenară), la violarea investițiilor licite ale acestora și la reducerea esențială a numărului locurilor de muncă în ramură, ceea ce denotă încălcarea crasă a dispozițiilor art.126 alin.(1) și alin.(2) lit.b), g) și h) din Constituție.

Dispozițiile care impun importul produselor petroliere cu transportul auto numai prin punctul vamal Leușeni încalcă dispozițiile constituționale privind economia de piață, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, obligația statului de a crea un cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție. Fiind în imposibilitatea de a face importuri din piața de est, care poate fi mult mai avantajoasă, importatorii de produse petroliere sînt nevoiți să valorifice doar piața de vest, astfel fiindu-le încălcat dreptul la libera inițiativă economică, prevăzut de art.9 alin.(3) din Constituție. De remarcat în context și faptul că pentru traversarea frontierei vamale a transportului auto cu produse

petroliere nu este necesară dotarea punctelor vamale cu echipament special, prin urmare nu sînt necesare investiții suplimentare.

Avînd în vedere dispozițiile constituționale, invocate în prezenta opinie, sînt neavenite constatările Curții, potrivit cărora prevederile contestate "nu aduc atingere drepturilor importatorilor de produse petroliere" și "nu conțin elemente discriminatorii", "nu încalcă principiile constituționale ale universalității și egalității în fața legii". Realitatea infirmă aceste constatări ale Curții.

În final voi remarca: dispozițiile legale declarate constituționale de Curte au deja repercusiuni negative asupra situației economice a populației, întrucît au condus la majorarea prețului la produsele petroliere.

JUDECĂTOR
AL CURȚII CONSTITUȚIONALE

Mircea IUGA

REPUBLICA MOLDOVA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

PCC-01/42a

18 februarie 2003

ADRESA
CURȚII CONSTITUȚIONALE

La sesizarea unui grup de deputați în Parlament, la 18 februarie 2003 Curtea Constituțională a exercitat controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere" în redacția Legii nr.930-XV din 22 martie 2002 și a unor prevederi din Hotărîrea Guvernului nr.1027 din 1 octombrie 2001 "Cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere", modificată și completată.

În cadrul examinării cauzei s-a constatat că unele prevederi din Legea privind piața produselor petroliere nu și-au găsit reflectare în actele normative care stipulează atribuțiile și bugetul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE).

În hotărîrea sa Curtea a accentuat că ANRE, organ permanent cu statut de persoană juridică, autoritate a administrației publice, nesubordonată altor autorități publice sau private, a fost instituită prin Hotărîrea Guvernului nr.767 din 11 august 1997, în conformitate cu prevederile Protocolului Cartei energetice privind eficiența energetică și aspectele ecologice conexe, semnat la Lisabona la 17 decembrie 1994 (în vigoare pentru Republica Moldova de la 20 iunie 1996) și prevederile legilor cu privire la energia electrică și cu privire la gaze, în scopul sporirii funcționării, asigurării și promovării concurenței în sectoarele electroenergetic, termoenergetic și de gaze.

În art.6 din legile nr.136-XIV din 17 septembrie 1998 "Cu privire la gaze" și nr.137-XIV din 17 septembrie 1998 "Cu privire la energia electrică" sînt enumerate funcțiile de bază ale ANRE în domeniile care fac obiectul acestor legi. Ele au fost expuse și în Regulamentul ANRE, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.574 din 21 iunie 1999, în conformitate cu legile precitate.

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Adresa poștală:

Str.A.Lăpușeanu,28 Tel.: 24.05.49 Fax: 24.52.23
MD 2004, Chișinău 24.55.30 E.mail:curtea@constit.mldnet.com

Atribuțiile ANRE în promovarea politicii unitare a statului pe piața produselor petroliere prin licențierea, reglementarea și controlul activității participanților la această piață sînt stipulate în art.6-8 din Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 "Privind piața produselor petroliere".

Însă atribuțiile ANRE nu au fost elucidate în Regulamentul acesteia, deși, conform art.27 din Legea privind piața produselor petroliere, Guvernul era obligat, în termen de 3 luni, să aducă actele normative în concordanță cu această lege.

Nu au fost operate modificări nici în pct.22 din Regulamentul ANRE privind bugetul acesteia, cu toate că art. 10 din Legea privind piața produselor petroliere prevede că cheltuielile pentru activitatea Agenției pe piața produselor petroliere se acoperă din contul plăților regulatorii stabilite la un nivel suficient, în baza estimărilor volumului de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate prezentate de către titularii de licențe.

Necesitatea operării de modificări în pct.22 din Regulamentul ANRE este determinată și de faptul că din Legea nr.461-XV "Privind piața produselor petroliere" nu rezultă cum se estimează mărimea și structura plăților regulatorii.

Faptul că actele normative respective nu au fost aduse în conformitate cu Legea privind piața produselor petroliere generează dificultăți în aplicarea lor.

Pentru motivele arătate, în temeiul art.79 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională atrage atenția Guvernului asupra oportunității lichidării acestor lacune.

Guvernul va informa în termen de 3 luni Curtea Constituțională asupra rezultatelor examinării prezentei Adrese.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ